

Lefkoşe; 4.4.1994.

Muhterem Beyefendi,

31 Mart tarihli mektup ve ekleri için teşekkürler. Vermiş olduğunuz bilgi çok makbule geçti. Ebuziya merhumun olmadığına göre başka ihtimalleri araştırmamız gerekecek.

Jön-Türk'ün adı Müsevvidzade Osman Cemal Efendi idi. İmaleset genç yaşında "irtihal-i darü'l-beka" eyledi (1918). Kardeşi Avukat Fadel Korkut'un hatıralarında O'nun için yazdıklarını ekte takdim ediyorum. (Bu hatıraları, Tanrı nasibe derse, yakınlarda yayımlayacağız.)

Malumunuz vechile Jön-Türk'ler Avrupa'ya ya da başka ülkelere gitmek için Kıbrıs atlama taşı olarak seçmişlerdi. Bunlardan bir bölümü geçici bir süre dahi olsa Adı'da kalmışlardı.

Birkaç tanesini sayalım:

- Kurmay Subaylıktan emekli Sermed Bey.
- Vizeli Rıza Efendi.
- Sadeddin Fikri.
- Kastamonu'lu Surri.
- Ahmed Tüfrik Efendi.

Sermed Beyle ilgili foto-kopi Eski Seyler (1926) adlı kitapçığın önsözünden bir bölümdür.

Vizeli Rıza Efendi Mir'at-ı Zaman gazetesi yazarlarından. Yayınladığı iki kitapçığının

(k.g.)

Kapaklarını takdim ediyorum. Aynı zamanda şairliği de vardı. Zaten Kibris Müftüsü ünlü Hilmi Efendi'nin bir na't-ı şerifini takdim etmiştir.

Saadeddin Fikri ve Kastamonu'lu Sırrı ile ilgili gazete kopyaları bulacaksınız. Görüleceği gibi bunlar Mi'at-ı Zaman gazetesinde yayımlanmış tarafımdan da günümüze Türkçesiyle Kibris gazetesine aktarılmıştır. (Bu gazetede eski basınıımızdan ilginç bulduklarımı yayımlıyorum)

Ahmed Tüfek Efendi'ye gelince: Bizim gerçek anlamda ilk gazetecimiz O'dur. Abdülhamid'de "Memalik-i Osmanîye"ye girme yasaklanmıştır. Mi'at-ı Zaman'ın sahibi idi. Ondan önce de Kokonoz ve Akbaba adlı miyh gazetesini çıkarmıştı. (1890'lı yıllar.) Hefis taslamaları, hicviyeleri vardı. Şair Esref'le Kibris günlerinde yarıya girdiklerini ve O'nu matettiğini Gazeteci Remzi Bey'in (Okan) bir yazısından öğreniyoruz. Geçtiğimiz yıl O'nunla ilgili Konya Selçuk Üniversitesi'nde bir tebliğ okuduk. Yayımlandığı zaman takdim edeceğim.

Tekrar teşekkürlerimle saygılarımla sunarım,
Sayın Ziyad Ebüzziya.

Hasid Fedai.

(42)

Tevfik: Takriben 1878 yılında doğmuş ve altı aylık iken ölmüştür. Bu kardeşim yeğenim Müsevvidzâde Derviş'in yaşıtıdır. Ve annem bir çocuğunun sütü ile Derviş'i emzirmiştir. Bundan dolayı Dervişle süt kardeşiz, bu kardeşim de Nafianın, Vecihin ve Emin Kadın ninemin öldüğü odada ölmüştür. Bu oda babamın evinin alt katındaki büyük odasıdır ki bu odaya kardeşim Cemal "Ahiret Yolu" adını vermişti.

Osman Cemal: 1880 yılında doğmuştur. Doğacak akşam babam kendi odasında doğdu haberini beklerken uyuyakalmış. Rüyasında bir adam gelmiş ve "kalk da Osman Cemal doğdu" demiş. Filhakika biraz sonra müjdeci gelmiş. Fakat babam müjdeciden evvel davranmış, "biliyorum oğlan doğdu" demiş. İşte bu rüya sebep olmuş ve adını Osman Cemal koymuştur.

İlk tahsilini Haydarpâşa okulunda yapmıştır. İlkokula devam ederken aynı zamanda hafız olmuştur, yani Kur'anı ezberlemiştir. İlkokulu bitirdikten sonra kardaşı Vecihin yerine Yenicami müezzinliğine girmiş olduğu için Rüştiye okuluna devam edememiş. Yalnız Büyük Medresede şimdiki Fetva Emini Hakkı Efendi'den din dersi alıyordu. Bu kardeşim de küçük yaşından sarık sarınmış ise de aynı zamanda şıklığa düşkün olduğu için düzgün kıyafetli bir softa idi. O sırada Türkiyeden gelen genç Türklerle görüşmekten hoşlandığı için onların fikirlerinden istifade etmiştir, ve ailesinden katiyen teşvik görmediği ve hatta engel gördüğü halde avukat olmaya karar vermiştir. Ablamın son zamanlarında kendisine yapmış olduğu borcu eniştemden tahsil edince bu karar gerçekleşti. Eniştemin ablama olan nikah borcu bu suretle Cemalın avukat olmasına temel oldu.

1903 yılında avukatlık tahsil etmek üzere İstanbula gitti. Fakat mezkûr para elinde bulunduğu ve Ramazanları Adapazarına gidip hafızlık yaparak para kazandığı halde parası tahsilin sonuna kadar yetişemedi. Ve iki yıldan itibaren her ay para aratmağa başlamış. Emin Kadın ninem gitmesine taraftar olmadığı halde her defasında para göndermekten geri kalmamıştır. Babam hiç yardımda bulunmamış ve annem sonlarına doğru ninemin ısrarı üzerine iki üç lira kadar yardımda bulunmuştur. 1905 de diplomasını alarak Kıbrıs'a dönmüştür. Bu vesile ile sarık ve cübbeyi atmış ve Kıbrıs'a asri kıyafetle gelmiştir. Hocalığından yalnız sakalı yadigâr kalmıştı.

Kıbrıs'a geldikten sonra elinde sermaye edecek parası yoktu. Bu defa yine nineme müracaat ederek yirmi altın lira almış ise de bu sefer ninem dayattı ve bu yirmi liranın borç olduğu hakkında kardeşimden bir borç senedi aldı. Çünkü ninem daha evvel bir altınla dört dane beşibirlik vermişti. (İstanbul'da iken.)

ESKİ BASINIMIZDAN,

تذکره ایستاد مطبعه و نشریه
مطبعه مطبوعه مطبوعه
مطبعه مطبوعه مطبوعه

قلمی
۱۳۱۰

مطبعه مطبوعه مطبوعه
مطبعه مطبوعه مطبوعه
مطبعه مطبوعه مطبوعه

Mir'at-ı Zaman
14 Eylül 1908
Pazartesi; sayı: 301

SÜRGÜN YERİMİN YALNIZLIĞINA ELVEDA

Hüzünlü yüreğimi kaplayan üzüntü verici duygularla hiçbir yerde rahat edemiyordum. Bir gün esirliğime mesken olan kaleye döndüğümde tenha bir köşeye sokularak hüzünlü derin bir dolu düşüncelerle korkulu hayallere dalmış duruyordum. Maksadım insanlardan uzakta durarak hüzünlü yüreğimi avutacak göz yaşlarımın serbestçe boşalmasına olanak sağlamaktı. Evet, orada bir süre ağladım. İşkence görmüş, gözlerimin yaşına istediğimce yol verdim. Bilmem, ne denli süre geçmiş idi ki başımı kaldırdığım zaman kendimi hareketsiz, gözlerimin yaşını kurumuş buldum. Başımı kaldırıp da çevreme baktığımda bir zabtiyenin elinde bir mektupla bana doğru geldiğini gördüm! Yerimden doğruldum, mektubu zabtiyenin elinden aldım ve gelişigüzel yırtmaya başladım. Aman ya Rabbi, ne görevim! Bir türlü gözlerime inanamıyordum. Mektup Anayasa ile Hürriyet'in ilânını, Millet Meclisi'ni açılmasını bildirip tebrik ediyordu.

Bu müjdeyi veren kutsal mektuba yüzümü gözümü sürmeye ve sevinç yaşları dökmeğe başladım. Sevincimden öyle bir hale gelmişim ki diştan beni görenler mutlaka çıldırmış sanırlardı.

Özgürlük!.. Oh!.. Ne yüce. ne tatlı ne sevindirici bir sözcük!

Bu ana değin kutsal vatanımızda hatta kutsal sözünü ağıza almak değil; işitmek bile sürgünlerde, zindanlarda insanların çürümmesine, ailesinden ve belki de hayatından kopmasına neden olan bu sözcüğe, tam anlamıyla, kavuşmuşuz... oh! İşte şimdi ruhumda öyle bir eşsiz sevinç, kalbimde öyle bir canlılık duyuyorum ki, yaşadığım süre beni bu denli zevklendirip sevindiren başka hiçbir şey düşünmüyorum.

Şimdi serbest olarak kutsal vatanıma gideceğim. Özgür ve mutlu bir hayata başlayacağım. Din ve mezhep ayırmaksızın Osmanlılığın yüksek adı altında yaşayan bütün millet, el ele vererek gücümüz ölçüsünde vatanımızın mutluluğu ve selameti yolunda çalışıp çabalayacağız.

(Devam edecek)

ESKİ BASINIMIZDAN,

تذکره ایستاد مطبعه و نشریه
مطبعه مطبوعه مطبوعه
مطبعه مطبوعه مطبوعه

قلمی
۱۳۱۰

مطبعه مطبوعه مطبوعه
مطبعه مطبوعه مطبوعه
مطبعه مطبوعه مطبوعه

Devam

Ey vatandaşlar! Şimdi sevinçli, mutlu bir yaşama kavuşmuş bulunuyoruz. Bu ortamı bize sağlayan saygın ve kutsal "İttihad ve Terakki Cemiyeti"nin sayın yöneticileriyle asker kardeşlerimize minnetlerimizi sunmalıyız.

O milli kahramanlarımıza, o çalışan vatandaşlarımıza karşı yerine getirilmesi gerekli olan teşekkür ve minnettarlığımızı nasıl yerine getireceğimizi bilemiyorum.

İşte, ben, iki senedir baskı yönetimi yüzünden Kıbrıs'a sığınan özgürlük yanlısı bir kişi olarak bir buçuk yıl önce İngiliz ordu hizmetine katılmak durumunda kaldım.

Bugün yurdumuzun dört bir yanını içaçacı gülümsemeyle gül bahçesine döndüren özgürlük, bizi büyük bir güler yüzlülükle davet ediyor. Evet! Bunun için görevimden ayrıldım. Artık yurt toprağına yüz sürmek üzere bütün dindaşlarımla, mutluluk öpücükleri içinde, yalnızlığımın başbaşa kaldığım sürgün yerim olan Kıbrıs'a veda ederek ayrılıyorum.

Yaşasın soylu Osmanlılar; yaşasın adalet, yaşasın özgürlük, yaşasın "Cemiyet-i Ahrar"ımız, yaşasın asker kardeşlerimiz!

İmza
Kıbrıs Adasında Osmanlı
Özgürlük Yanlılarından
Sa'de'd-din Fikri.

Mir'at-ı Zaman
7 Eylül 1908
Pazartesi, sayı:300

İLAN

- Meşhur Dişhekimisi Mişel Simon -

Bu dişhekimini şimdiye değin denemeyen, bu meslekte uzluğunu, ustalığını yadsayan bir kimse yoktur sanırım.

Dişlerinin bakımını ya da yeniden diş yaptırmak isteyenler aldanmamalı, yanlış bir harekette bulunup da başka tarafa gitmek için söylenilen sözlere önem vermemelidirler. Yineleriz ki dişlerini yaptırmak ya da tedavi ettirmek isteyenler yalnız bu hekime gitmelidirler. Sonra son pişmanlık yarar sağlamaz.

Dişlerini söktürmek isteyenler O'na gittiklerinde bir şilin; hekimi evlerine çağırıldıklarında iki şilin vereceklerdir.

انگلانو اوباسنك آثارندن

ترجمه اولونانلر

تامشای طیمت

دکتر نیشیدسی —

(لورده بایرون) دن [۱]

قبریس جمیعت طایبیمی خضونده
اوقوندندن صوکره باکوده انتشار
ایدن (فیوضات) مجموعه سنک
۹ نجی نسخه سنده نشر اولوتمشد.

ایشته آرتقی رفیق سیاحتله آریلیبورز. فقط اوزریزه دوغری چارپینتیلر،
سوز و لوشلرله سرپیلوب داغیلان آق دکیزی، اولار همراز شیاپیزی بورادن
بر دقمه دها دویبه دویبه سیر و تامشا ایتمک آرزوسنه غلبه اییمه بوروز.
اوزرینه چقدیتمز بو تلال مرتفعه تا متهاسی افقه قدر اوزانان بر لوحه

[۱] لورده بایرون ۱۷۸۷ ده تولد ایتمش و ۱۸۲۴ ده وفات ایتمشدر.

له یبریج دارالفنوننده تحصیل ایتمشدر. ایلك اثری (عظالت سامتری)
ایدی. بو اثری آدیپبورغ مجموعه سنده شدتله تقید ایتمشدی. بو تقید
اوزرینه جواب وردکدن صوکره اغبار و انفعال ایله انگلانه ترک ایدمرک
سنه لره سیاحت ایتمش و سیاحتنده چایدهاوردلوی و سائر اثرلربی یازدوق
بالکنز انگلانه ده کل بوتون جهانده اشهار ایتمشدی. ایثالییا و یونان
انقلابلرینه اشتراک ایدمرک بالذات یونانستانه کیوب ۳۶ یاشنده میسولونکی ده
وفات ایتمدی.

[۲] افاده مرام

و نشر ایتملربی مناسب کورمه بوردم. مع مافیله او زمان قبریسه کلن ارکان
حرب ضابطی سرمد بک [۱] طرفندن تشویقات کوردیکیدن جسارت
آلهورق اوزماندنبری (اسکی شیلر) ی نشر ایتمک قرار ویرمشم. مع مافیله
ید اختیارمه اولمایان بعض موافع حیولتیه شیمیدی به قدر بوکا موفق
اولمامدم. فقط بر چوق سنه نك امکلریک ضیاعه اوغراماسنی کولم آرزو
ایتمدیکندن نشرینه شیمدی قرار ویردم. قارین کرام بو یازیلرم آراسنده
شایان مطالعه شیلر بوله جق اولورلرسه عزم و شامک دوامنی تأمین ایتمش
اوله جقتلردر. بوکا انتظاراً (اسکی شیلر) دن صوکره یئنی بر اثر دها یازمه،
صرف مقدرت ایتمه حکم.

[۱] **سومد بک** مکتب ملیکی بی اکل ایتمکن صوکره مکتب حربینی دخی اتمام
ایدمرک ۱۸۹۷ سنه عادت اولان یونان محاربه سنه ارکان حرب ضابطی اولهورق
اشترک ایتمش و ووله یئین ' دویمک هجولرئنده سواری قوماندانی میرآلای سیفانته بک
میتنده خدمت عسکره ده بولونش اولان بر ذاند.

موی الیه ویاه و مادرید سفار تخارلهمده آتسه میله ترک وظیفه سنی ایضا ایتمکن
صوکره مأموریتین ایستما ایدمرک ایستمداد ایله مجادله ایتمک ایچون اوزمان اورویابه
قرار ایتمش کتیج تورکلر زمره سنه التحاق ایتمش و مؤخرأ مصره کلرک رفقاسله (تورک)
عزیمتینی نشر ایتمشدی. مؤخرأ مهورد علی کلک بد خویشی و اویقونش لرغی بوزندن
مصری ترک ایدمرک قبریسه کلن و اعلان مشروطیته قدر بوراده قلال بو فوات محترم
اهل سیف و فلم و حربی ترور برقات ایدی. فرانسیزجه مکمل سورنده واقف اولدیغی
کمی قبریسه همده واقف الحروفین انگلیزجه درسی آلهورق انگلیزجه یئنه اوکرتمشدی.
قبریس جمیعت عالی سوده تأسیس ایتمش بوزات محترمدر.

۱ .

❁ PANDNA MA OF SHYKH SADEE ❁

Being

A Compendium of Ethics, in verse,
by that celebrated poet

Translated into English by
WILLIAM CARMICHAEL SMYTH Esq.
*Late of the Hon. East India Company's
Bengal Civil Service.*

Rendered in Turkish verse by
ALI RIZA IBNI EMIN,
*Professor of Turkish Language of English School
Cyprus.*

1907.

Printed at the "Phone tes Kypron" printing-office.

پندنامہ شیخ سعدی

علم اخلاقین تالافہ

۱۸۴۰ سنہ سی مستشرق مشہور میسٹر ایصیٹ

جنابری طرفیندن نثر انکلیزجہ

ترجہ اولمشدر

لسان عالی عباریہ نغماً نقل ایدن

ویزہ لی رضا بز امین

میلادی ۱۹۰۲

لفقوشہ ده (فونی دیس سمیر) نطیبه سنده طبع ایدلشدر.

ز زنی

حقایق شرعیہ

(عمرزی)

(ویزلی رضا بن امین)

محرر حق محفوظ نظر

تقریباً «مرآت زمان» مطبعہ سندھ جامع اولیٰ مدرسہ

~~(فیاض) بر فرائض~~

سنہ ۱۹۰۵ انگریزی

